

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
învolală

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Scoala Mariei

(+) Ușile așezămintelor noastre de învățământ se închid unu după alta. Stoluri-stoluri își ia sborul spre cuiburile părințești gureșul neam al școlărițelor și al dieceilor. Forfota și ciripitul lunilor de ucenicie a slovei dau loc, până 'n toamnă, liniștei și tăcerii de vacanță mare.

Intr'aceea gândurile și doririle de bine ale dascălilor și a celor ce i-au cunoscut petrec cu drag și învăluie 'n haină de lumină pe cei duși. Câte nădejdi nu se leagă de ei! Ce nu-i îndreptățit omul să aștepte dela aceea „casta generatio“ slăvită pe sfinte pagini de Scriptură, ale cărei rânduri sunt tot mai dese în sânul tineretului nostru! Ale fetelor și ale băieților dela toate școlile noastre din ctitoria lui Inochentie Micu. O scurtă privire asupra Reuniunilor Mariane din această cetate a cărții bune și a luminii sănătoase cu adevărat poate încredința pe oricine că așteptările noastre, de viitor d'aurit nu-s visuri clădite pe vânt. Liceul de băieți, Liceul de fete; Școala Normală de băieți, Școala Normală de fete; Școala Comercială de băieți, Școala Comercială de fete își au tovarășii lor de râvnică întrecere în urmarea celei cu dar dăruite, și carea este Maica Luminei.

Academia Teologică de sine înțeles că ocupă loc decinste în seria închinătorilor mai cu deadin-sul a Preacuratei. Praznicul de Dumineca trecută, cu promovarea solemnă a celor 19 noi membri ordinari și 12 noi candidați, în capela numai verdeață și flori a Seminarului, a fost o mișcătoare dovadă că spiritul marian aci e la sine acasă; îi prieste, crește și se întărește mereu.

Și cine nu se va bucura de constatarea răspândirii și întăririi acestui spirit în lumea tineretului nostru? Alăteia străluciri trainice tănuiește doar împărăția Panaghiei! Intrați și numai pușintel în cuprinsul ei de ceresc farmec, ochiul va descoperi noi și noi minuni de frumuseță, noi și noi valori, ce întrec orice închipuire. Aci scânteiază, în mândră armonie, cele mai răpitoare întruchipări ale înțelepciunii mai presus de fire și ale sfințeniei desăvârșite: nepătata curățenie a Fecioarei ce a zămislit din Duhul Sfânt; neîntrecuta smerenie a slujnicii Domnului din casa lui Ioachim și a Anei; hărnicia ne șomotoasă a logodnicei lui Iosif; drăgălășenia firească, neprefăcută, a rudeniei Elisavetei; milostivirea discretă și atoatevăzătoare a Maicii dela nunta din Cana Galileii; răbdarea eroică a Reginei Mucenicilor la poala Crucii; statornicia întrupată pe toate căile vieții, în toate împrejurările, dela anii priciperii și până la gloriosul final al Adormirii Sfinte și a ridicării în slăvile cerești.

Vremile sunt rele. Primejdiile multe și mari. Strada, sala de cursuri, presa, strandul, teatrul, barurile, balurile, atâtea dintre asociațiile tineresti, politica, sportul și o sumedenie de alte prilejuri pândesc pe tînăr ca să-i încolțiască credința, să-i macine rezistența morală, să-l arunce în valuri noroioase fără ieșire la liman. — În școala Mariei se învață preîntâmpinarea primejdiei.

Reforme și reforme

Problema inovațiilor — Două tabere potrivnice — Calea cea bună

de prof. DUMITRU NEDA

Nu putem sta înloc, pentru că nu vrem să cădem. Dorul nostru unul este, și numai acesta poate fi: tot înainte. Patrimoniul sacru al credinței și al rânduelilor bisericești catolice răsăritene nu l-am moștenit ca să-l ținem pârloagă, ci ca să-l muncim, să-l creștem; ca roadă să aducă, și tot mai multă și mai aleasă roadă să aducă. Asupra acestui punct nu mai încape îndoială.

Năcazul e că muncitorii nu sunt de acord când e vorba de căle ce sunt a se urma întru creșterea moștenirii părințești. Unii văd asigurată sușul pe culmi numai prin împrumuturi cu ghotura dela frați. Altoru nu le trebuie dela nime nimic. Nici acum, nici în viitor, până în vecii vecilor. Și trebuie să admitem că temerul serioase are și o tabără și alta. Fără însă ca vreuna să aibă cu sine adevărul întreg.

Soluția? Se impune de sine: calea mijlocie. Nici prea-prea, nici foarte-foarte. Nu pot suprima iconostasul; nu pot decreta și la noi luna Maiu de luna Mariei; nu pot intercala în sf. liturghie litanii traduse din latinește; nu pot împetrișta sf. slujbe cu cantilene versificate de nu știu cine, și trase pe melodie soră cu cele de pe ceaglău; nu pot forfecă aceste servicii după cum mă tale capul; nu pot pune în umbră perlele mele rituale prin încetățănirea altora socotite mai... democratice. Dar iarăși nu mi-e îngăduit să trec cu ochii închiși pe lângă tot ce-l în vecini, și să declar de cal trolan tot ce nu-l de proveniență pur autohtonă. Asta din simplul motiv că a mai-mușări fără cap și noimă e una, și a împrumuta cuminte ceva ce poate fi asimilat perfect, fără primejdia schimonosirii, respectiv a otrăvirii, e alta.

Reproșuri îndreptățite se pot face, și trebuie să li-se facă, numai inovatorilor cu toptanul, mânași de te miri ce doruri ascunse, de câte ori nu-l vorba de absența bunului simț și a priceperii. „Apostolilor“ acestora carl împănează altarele cu statuete, își dau gata sf. liturghie în doi timpi și trei mișcări, bagatelizează utrenia și vecernia dar se epulzează în lauda litanilor, ciuntesc și slujesc de ce numai se apropie într'ale tipicului, ar fi vremea să li-se aducă aminte că nu ei, dar nici ierarhii, într'ale rânduelilor liturgice n'au mai mult decât dreptul și datorința de a supraveghia și urgita ca prescrișele canoanelor referitor la cultul divin să se observe cu pietate, și ca în acest cult, fie public ori privat, să nu se introducă vre-o practică superstițioasă, ceva străin de credință ori disonant de tradițunea bisericească, sau purtând pecetea căștigului murdar. (Codex Juris Canonici, can. 1261, § 1). Răul, la noi, abla e la început; și

poate fi stavillit ușor. Numărul bezmetcilor nu e așa mare ca să nu poată fi reglementați.

Ceeace nu înseamnă că este a se apuca ciomagul la propagandiștii cultului Sfintei Inimi, a Rosariului, și a sf. Euharistii, bunăoară. Nu. Toate acestea sunt bune și frumoase. Cum bună și de mult bine făcătoare este și devoțiunea cunoscută sub numele de Calea Crucii. Pot fi încadrate admirabil și organic în ritul nostru, fără urmă de străinism. Rosariul și Calea Crucii nu știu dealtminteri cum ar și putea cineva să le excepționeze, odată ce din Răsărit pornind, sunt chiar mai firești la noi ca în Apusul, unde atâtea roduri duhovnicești au adus. Și nici dealtcum n'au nimic specific apusean, de cumva Tată Nostru, Născătoarea, Credeul și cele câteva Măririi ale Rosariului, sau colindul cucernic dela o stațiune a Patimilor la alta, pe Calea Crucii, nu vor fi fiind ele așa ceva... Drept s'o spun însă, eu unul nu văd aci nimic ce-ar fi mai mult pe latinie, decât pe grece.

Rămâne cultul Sfintei Inimi și adorația lui Isus Euharisticul. N'avem cadre proprii pentru aceste devoțiuni? S'a îngrijit Pronia cerească și de asta: avem Canonul către Domnul nostru Isus Hristos, un Imn splendid în cinstea iubirii Mântulorului față de păcătoși de muritori. Și ce-l înimă dacă nu simbolul iubirii? De prisos s'o mai spun că în bogăție de idei și icoane poetice canonul nostru e incomparabil superior litaniei apusene. La fel stăm și cu adorația euharisticului Isus: avem splendida Rânduială a sf. Cuminecături, neîntrecută în sugestiile pentru cuminecarea spirituală. Cum va fi însă închinat Domnul mai după vrednicie și mai cu folos pentru binecredincioși, decât prin această tainică împărțire cu Dânsul?

Avem și cântări bisericești de toată frumuseța și ușor de învățat. Drept că mai întâiu trebuie să le știe cânta cum se cuvine cantorul și preotul. Cum drept e și aceea că aceste cântări nu-ș cu gădilliciu, și nu se pretează la desfigurări, ca de ex. cutare refren străin din cutare „vers“ răsturnat pe românește. (De asta se poate mira numai cine și-a uitat că românașii noștri din piemontezi au făcut pământezii; din Königsraetz Căneceș; din apróisten aprășeu ș. a.). Și de aceea poate că nici n'or fi așa de... populare. Tot ce se poate. Decât: nu gustul norodului e normativul după care musai să ne îndreptăm în toate și totdeauna. Altfel mâine-poimâne ne-am trezi în biserică cu cântări pe aria: Din Ploești până'n Gheboala... Lucru, la care nu cred că dorește nimeni să ajungem. Mai ales că gusturile se schimbă, popularul trec ușor în vulgar și tri-

vial, — perspective care impun niște calm în căldurile „progresului“ cu viteză maximă.

Pildă dureroasă avem în apropiere. Mă gândesc la Rutenii uniți din fosta Ungarie, aflători acum în Cehoslovacia. Analele anilor 1920—1923 au înregistrat trecerea alor cam 100.000 dintre ei la ortodoxie. Păr. jezuit Charles Bourgeois a petrecut mai pe urmă patru ani în acele părți, interesându-se de pricinile acestui desastru. Constatărilor sale le dă expresie în broșura: *L'appel de races au catholicisme*, publicată anul acesta la Louvain. Și ce credeți, cine-i de vină? Clerul crescut fie la latini, fie la Uzhorod (Ungvarul de altădată), dar îmbibat de-o mentalitate occidentală, străină de ritul lor și de sufletul enoriașilor. De-acel febra înoririlor după model apusean: practice de import, devoțiuni de import, până și port de import. Rezultatul: „păstorii“ au rămas cu orgele, cu statuetele, cu altarele fără iconostas, cu cantilenele gădălcioase, iar poporul s'a dus la popl care nu fac „missa lecta“, țin utrenii și vecernii, fac slujba din cărți fără pagini lipite, cu rândueli nou-noușe. — Focul elanului de începătură s'a stins pe încetul, lăsând după sine numai scrum și cenușe, ca să aibă de ce se tângul înțelepții Sionului. Dacă vor fi în stare să priceapă grozăvia tragediei a cărei cauză primară chiar ei au fost.

Păcatul se răzbună. Și nesocotirea așezărilor rituale e păcat. Mare păcat. Buna intențiune nu scuză totul. Cum zicea în primăvară, la congresul dela Grottaferrata pentru Răsăritul creștin, marele orientalist P. Placido de Meester: Istoria arată că chiar și schimbările introduse cu bună credință termină, fatal, prin aceea că trezesc neîncredere în noi la disidenți și adesea sunt izvor de neînțelegeri și frecări chiar și între catolicii de rit oriental.

Sigur, noi n'avem lipsă nici de una nici de alta. De aceea în cele rituale trebuie să ținem la puritatea bizantino-răsăriteană cea mai desăvârșită. Și fiindcă trăim într'o mare de frați disidenți, trebuie să urmărim cu atenție și din scurt tot ce se *păstrează bine* la ei din acest punct de vedere. Deviza noastră

în această privință, e cea cuprinsă în cuvintele lui Pius X către ierarhia rusă catolică: *Nec plus, nec minus, nec aliter* de cum vedem la ortodocși. Schimbări de această natură nu ne putem permite fără aprobarea Romei. (Liturgiile mai noi sunt făcute după exemplarele originale, scoase la Roma, și nu după fantazia cutăruia dela noi). — Cătu-i pentru devoțiuni și devoțiuncule, acelea rămân pe planul al doilea. Rostul lor este secundar. Se cade să conducă la îndrăgirea și adâncirea slujbelor bisericesti de pe planul întâi. Cât ce însă le-ar stânjeni pe acelea, ori chiar ar umbla să le ia locul, nu merită altceva decât să fie stărpite, iar „apostolii“ lor puși la punct repede și rezolut. Fără multe parlamentări. Și, firește, fără s'aprimem casa, ca să scăpăm de șobolani. — Deocamdată, atât.

Canonici canonizați. Sfințenia nu-i apanajul exclusiv al nici unui stat din viață. Haglografia știe de plugari, meșteșuguri, militari, preoți și călugări sfinți. Știe și de canonici sfinți.

E bine să știm și noi. Breviarul latin nu uită să menționeze în chip special faptul că au aparținut binemeritului instituții capitulare, chiar și în cazul că s'au săvârșit din viață în scaue arhieresti. Ii trecem în revistă, după *Revue religieuse de Rodez*, cu mențiunea asupra căreia am atras, mai sus, atenția cetitorilor:

Sf. *Stanislaw*, episcop și mucenic: Dei providentia canonicus Cracoviensis factus; sf. *Vilhelm*, episcop de Saint Briec: capitulo Turonensi cooptatus; sf. *Gobrian*, episcop de Vannes: Vennetensi capitulo aggregatus; sf. *Francisc de Sales*, episcop de Geneva: Genevensis Ecclesiae et praeposituram adeptus; sf. *Raymund de Penafort*: Barcinonensis Ecclesiae canonicatu et praepositura ornatus; sf. *Nicolae de Tolentino*: canonicus factus; sf. *Jachint*: inter canonicos Cracovienses adscitus; sf. *Bruno*: ob egregias virtutes Ecclesiae Remensis canonicatu potitus; sf. *Ion B. de la Salle*: inter canonicos Remenses adscriptus.

Se va zice: da, toți aceștia au fost ca-

nonici, dar nici unul dintre ei n'a murit fiind canonic, ci unii s'au ridicat la treapta arhieriei, alții s'au retras în mănăstiri. Prin urmare...

Răspundem: lista nu-i gata. Sunt și sfinți cari au trecut la veșnicie din stalul canonical. Așa: sf. *Ion Nepomuk*, mucenicul secretului confesional, despre care se notează: inter canonicos Ecclesiae Pragensis cooptatus; sf. *Ion B. Rossi*: in collegium canonicorum ex obedientia cooptatus; sf. *Ion de Saint-Facond*: canonicus factus. — Și încă tot n'am terminat. Sunt *canonici onorari* trecuți în catastrul sfinților: sf. *Silvestru* (a canonicis Ecclesiae cathedralis socius de honoris electus); sf. *Petru Fourier*, paroh de Mattaincourt și sf. *Ion Vianney*, paroh de Ars. Acesta în așa cinste ținea treapta canoniciei, că niciodată nu l-a putut convinge nime că ar fi vrednic să poarte insigniile canonicele căpătate cu prilejul ceremoniilor instalării.

Apostolatul Presei

Cum vede Sf. Părinte slova tipărită și pe scriitor

După cuvintele omagiale, rostite în numele publiciștilor catolici de față ale contelui Dalla Torre, Sfântul Părinte a spus că nu are multe de adăgit: Totul fiind elocvent în acea audiență: salutarea, sentimentele manifestate, însăși prezența atâtor iubiiți fii, care i-au grăit toți prin expresiunea feței lor, cu ocaziunea trecerii tuturor în revistă. Parcă ne-am găsi, zice papa, în fața unei noi pagini de presă, scrisă în chipul cel mai strălucit în însăși casa părintelui comun al tuturor credincioșilor. Sf. Pavel vorbise cu drag de anume persoane care-i purtau scrisorile din loc în loc; ziariștii catolici sunt reprezentanții vii ai ziarelor, ai presei catolice din întreaga lume. Pentru a-și arăta simțemintele sale, Sf. Părinte a felicitat cu toată căldura pe ziariștii catolici pentru pelerinajul așa de mișcător organizat în anul sfânt al răscumpărării omenirii. Acest pelerinaj n'a fost un congres, ci o strălucită lecție de edificare sufletească pentru întreaga lume creștină: pentru că întreaga lume e în schimb de idei și de sentimente cu dânșii. În chipul a-

Foiața „Unirii“

Dogme și Cult

— Răspuns la o întămpinare sibiană —

(1) de Pr. Octavian Popa

În anii trecuți se sulevase ideea unui contact mai intim între teologii uniți și cei ortodocși, pentru a se ajunge, dacă nu la unirea credinței, pentru care ne rugăm atâta, cel puțin a o bună înțelegere. Mă gândeam atunci la frumusețea întâlnirii între teologii noștri, în spiritul înțeleptelor cuvinte ale s. Augustin, însușite și de S. P. S. Sa păr. Mitropolit Vasile: »In fide unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas« (Teol. dogm. fund. I ed. II. Blaj 1927 pag. V). Dar după frumoasele cuvinte ale păr. G. Galaction și ale dlui N. Crainic, au urmat unele înțepături dela Sibiu și București, cari m'au desiluzionat. Mai nou cetesc în o discuție, în care mai cu seamă ar trebui să domine »caritas«, cuvinte ca acestea: »monument al ignoranței«, »semn neînșelător al plinei decăderi, în care se găsește teologia blăjană«, »cumplăta sărăcie duhovnicească« ș. a. Și toate acestea sunt scrise de un tânăr profesor sibian, care acum gătin-du-și teza de doctorat în teologie despre epicleză, numai profita poate din orice discuție, care atinge problema, pe care o studiază. Firește, pe calea apucată de cucernicul diacon

Popoviciu nu vom putea ajunge la o înțelegere și nu vom putea înfăptui voința Domnului, de a fi o turmă și un păstor.

Cucernicul diacon Popoviciu, în numerii 45—46 ai »Telegrafului român«, se ocupă cu articolul meu »Dogme și cult« din Nr.ii 16—17 ai »Unirii«. Deși afirmă, că »cunoștințele (păr. Popa) referitoare la cuprinsul cărților noastre liturgice sunt de tot superficiale« și că sunt »slab grădinar«, necunoscând »grădina, în care am voit să-l conduc«, totuși îi voi face dovada despre contrar, ba îi voi dovedi și aceea, că Cucernicia Sa e un grădinar lipsit de miros. Vede florile, dar nu le simte mirosul. Și adevărata plăcere a florilor stă în mirosul lor plăcut.

Celibatul. Cucernicia Sa are cuvinte aspre pentru încercările din biserică noastră, de a avea cât mai mulți preoți celibi. Eu îi spuneam, că nu înțeleg critica contra acestei încercări, deoarece și biserică ortodoxă admite celibatul. (Chiar și Cucernicia Sa în aceeași »osândă« este!). Cucernicia Sa, în răspunsul ce mi-l dă, arată pe larg doctrina și practica bisericii orientale în ce privește căsătoria și celibatul preoților. Lucruri, de altfel cunoscute. Nu se mulțumește însă cu aceasta, ci ridică acuza grea de imoralitate contra preoțimei romano-catolice, celibatare. Spune: »Iubirea frățească mă împiedcă să dau la o parte vâlul, care acopere viața morală a clerului celibatar și care mi-ar furniza din belșug dovezi dintré cele mai palpabile și mai elocvente pentru a arăta falșitatea

punctului de vedere catolic«. — Aceasta ar putea o susținea cineva, când între preoții căsătoriți toți ar duce viață exemplară. Dar și între unii și între alții găsim oameni, cari se pot plânga cu s. Pavel (Rom. 7, 23), dar n'au tăria s. Pavel, de a se înfrâna. Când C. Sa cunoaște bine unele lucruri, pe cari trebuie să le cunoască, nu-i permis să vorbească astfel de păcatele preoțimii celibatare romano-catolice.

Profund greșit e C. diacon, când spune: »Una este, prin urmare, păr. Popa, starea preoților ortodocși, cari nu se căsătoresc din voință liberă și cu totul tot alta starea preoților catolici, cari nu se căsătoresc din cauza dispozițiilor unei legi prohibitive. La noi stăpânește libertatea alegerii, la catolici prohibiția legiferată«. — Greșește profund, pentru că biserică romano-catolică nu silește pe nime să se celi-beze, atunci când nu admite căsătoriți la s. hirotonie. Biserică cere celibat dela cine vrea să se hirotonească. Nu face altceva decât se conformează cuvintelor Domnului dela Mat. 19, 12: »Celce poate cuprinde, să cuprindă«.

Cunosc un caz, când un episcop rom.-caat. unui cleric, care i-a spus sincer, că i-se pare prea grea viața de celibe, i-a dat ajutor să meargă la litere, eliberându-l din legăturile clerului tinăr.

Un lucru bun se ajunge prin dispoziția bisericii r.-cat: întră mai puțini nechemăți în cler, pentru că numai »celce poate cuprinde, să cuprindă«.

cesta, ziaristii au răspuns cu admirabil spirit de credință, și pietate creștinească, cu adevărată generozitate la dumnezeiasca chemare a acestui an de haruri și de indulgențe extraordinare, aecând cea mai mare mângâiere inimei Răscumpărătorului, dovedind folosul nemărginit al jertfei Sale, aplicându-o înainte de toate sufletului propriu, și-apoi sufletelor cu care fiecare vine în legătură.

Fii sfinți: porunca dumnezească este însuși scopul Răscumpărării: și oare sfințenia vieții creștine nu este însuși programul presei creștine? Nu aveau oare reprezentanții ei motiv special de-a veni la centrul catolicismului pentru dobândirea jubileului sfânt, în momentul în care Mama sfinților, Biserica, ridică la cinstea altarului pe fericitul Andrei Fournet?

Insistând apoi asupra importanței presei, Augustul Pontif a numit pe jurnaliști „purători de cuvânt” ai opiniei publice, ba chiar „făuritorii” ei. Aceste expresii arată nu numai marea putere a presei, ci și responsabilitatea ziaristilor. Deși opinia publică e ceva indefinibil și inexprimabil, totuși, chiar după ultimele descoperiri ale științei, elementele invizibile, imponderabile și inexprimabile formează structura universului.

Dacă acestea sunt adevărate despre presă, cu atât mai adevărate sunt despre presa catolică. Publiciștii catolici știu, simt — și din această pricină sunt mândrii — că opera lor e vastă ca însăși Biserica, adică se extinde asupra lumii întregi. Ei sunt nu numai reprezentanții și coeficienții opiniei publice, ci și purtătorii, în toate greutățile ce întâmpină, a comorilor vieții creștine în toate raporturile cu viața individuală, familială, socială, publică, aplicând principiile religiei creștine atât în editoriale, în lucrările redacționale propriu zise, cât și în așa numita pagină a patra, la știri, notițe, informații și mica publicitate. În chipul acesta, jurnaliștii sunt prețioșii purtători de cuvânt ai Bisericii însăși, adevărații ierarhii sale. Pentru acest rol, presa catolică nu aparține Bisericii învățătoare sau Magisterului, ci celei ascultătoare, dar în calitatea ei de propovăduitoare a cuvântului viu al Ierarhiei, ea împlinește porunca dumnezească: Mergând, învățați toate neamurile!

Cumcă celibatul e un stat superior și celibele se poate devota mai mult și mai bine intereselor bisericii, o recunoaște toată lumea și suntem siliți să o recunoaștem și noi preoții căsătoriți.

Primatul s. Petru. C. diacon încearcă zădarnic să răstoarne afirmația mea, că în cărțile liturgice ale bisericii orientale se cuprinde limpede învățătura despre Primatul s. Petru și al Papilor dela Roma. C. Sa face un lux superfluu de citate. Pe mine nu mă înspăimântă încercarea de a da acelora alt înțeles decât cel voit de scriitorii sfinți, iar smulgerea unor cuvinte din text, ca să dea înțelesul voit de C. diacon, mă revoltă. Mai multă pietate trebuie arătată față de cărțile sfinte!

C. Sa se încearcă să dovedească, că »întăietatea nu-i revine exclusiv lui Petru, ci cel puțin încă la doi din apostolii Domnului, lui Pavel și lui Iacob, pentru că cuvintele respective nu sunt date numai lui Petru, ci și acestora». Vom vedea, cât de greșit înțelege C. Sa graiurile cărților noastre bisericești.

a) E adevărat, că scriitorul sacru încarcă cu laude nu numai pe Petru, ci și pe Pavel și pe Iacob. Așa de pildă: »Pe mai marii apostolilor toți să-i laudăm, pe dumnezeescul Petru și pe Pavel, pe luminătorii lumii și propovăduitorii învățăturilor și stâlpii bisericii și stricătorii înșelăciunii» ș. a. Dar ca și când scriitorul sacru ar fi întrezărit că se va găsi odată un diacon sibian, care din astfel de cuvinte să de-

și aceasta trebuie să fie cea mai înaltă cinste și cea mai aleasă satisfacție a publiciștilor catolici, mângâierea cea mai dulce și îndemnul cel mai puternic pentru a continua opera de propagandă. Ei sunt însă nu numai purtătorii de cuvânt ai bisericii, ci și interpreții glasului credincioșilor, înregistrând repercusiunile ce trezesc în sufletele acestora gândurile lui Dumnezeu și învățăturile dumnezeieștii mame: Biserica. Pentru a întrebuița un limbaj modern, jurnaliștii catolici sunt megafoanele Bisericii, ale adevărului, ale vieții creștine; megafoane atât când răspândesc și apără credința, cât și când adună gândurile și simțirile sugerate de Biserica credincioșilor pentru a le aduce la cunoștința Ei și a arăta cum sunt traduse în practica vieții creștine poruncile și poveștele Ei. (I. CEPARU).

Catolicii printre cei de altă credință. Pentru taberile heterodoxe, în general, regula e aceasta: pu de »popistaș» să nu-și pule piciorul în ocolul, și nici măcar în aretul lor. Orice alt crez poate găsi îngăduință. »Ultramontanii» însă nu și nu. Că-i prăpăd și potop.

Cum însă nu prea este regulă fără abateri, se întâmplă să fie capete, chiar și în rândurile celorlalți, cari să cugete altfel decât majoritatea, dacă-i vorba de așezarea catolicilor printre acatolici. Prepozitul protestant Karl Goldenhagen din Sanitzul Germaniei e unul dintre aceste capete-excepție. Convingerile sale i-a dat expresie într-o lucrare mai mărișoară: »Biserica evanghelică și colonizările din Mecklenburg-Schwerin». Pleacă dela constatarea că în acest ținut, cu o masă compactă de 620.000 locuitori protestanți, și-au făcut loc și 327 familii catolice cu un număr, aproximativ, de 2000 de suflete. Prilej bine-venit să se dea alarma »primejdiei papiste». Par'car fi tunat Turcii, nu altceval!

Față cu această lărmălaie prepozitul Goldenhagen ridică cuvânt de protest. Timbrează de nedemnă (»wirdelos») toată sporovăiala coreligionarilor cari fac dovada slăbiciunii proprii temându-și sutele de mii de credincioși de cele două mii de coloniști ță-

ducă alte concluzii decât cele voite de scriitorul sfânt, ne arată și motivele, pentru cari îl laudă pe Pavel alături de Petru, din cari se vede, că numai lui Petru îi atribue Primatul: »Cu ce cununi de laudă vom încunună pe Petru și pe Pavel, pe cei despărțiți cu trupurile și împreunați cu duhurile, pe mai marii propovăduitorilor de Dumnezeu, pe acela adică ca pe o căpetenie a apostolilor, iară pe acesta ca pe cel ce mai mult s'a ostenit, că pe aceștia cu adevărat după vrednicie cu cununile slavei celei nemuritoare îi încununază Hristos Dumnezeu nostru... Se vede dar deosebirea. Laudă pe Petru ca pe căpetenia apostolilor, pe Pavel ca pe cel ce mai mult s'a ostenit cu predicarea. Notez, că C. diacon reproduce textul de mai sus numai până la »mai marii propovăduitorilor de Dumnezeu», pentru că să arate pretinsa egalitate, și nu reproduce frumoasa și grăitoare deosebire făcută de scriitorul sacru, deși o putea găsi în articolul meu, pe care vrea să-l combată. — Tot această deosebire se vede și din următoarele: »O, Petre, piatra credinței și Pavele, lauda lumii», și »Petre, mai marele slăviților apostoli, piatra credinței și Pavele minunate, ritore al sfințelor biserici și luminătorule... »Dat-ai întărirea bisericii tale, Doamne, întărirea lui Petru și știința lui Pavel și înțelepciunea lui cea luminată și graiurile de Dumnezeu ale amânduror... Dar fie de ajuns, pentru că să poată vedea și C. diacon, că Primatul numai lui Petru îi ascrie scriitorul sfânt.

rani catolici, și-i îndeamnă la mai mult calm și seriositate. Mai mult: insistă asupra foloșelor pe cari le pot avea »dominanții» din acele părți în urma contactului cu catolicii. Printre rânduri, din cari nu lipsesc nici greșelile, numitul biserican heterodox scrie:

»Și ce credeți: e de neînchipuit oare să vină o vreme când să binecuvântăm imigrarea catolică, și anume atunci când vom constata că a venit într'ajutor comunităților noastre evanghelice să iasă din indiferența lor religioasă care s'ar cădea să ne stimuleze serios să grăjim de țara noastră lutherană? Nivoul întristător de scăzut al conștiinței bisericești îl atestază aproape fiecare Duminecă la țară; cel al conștiinței evanghelice se manifestă deadreptul înflorător, când și-e dat să vezi micul proprietar rural lucrându-și țarina în ziua de praznic al reformei, iar marele proprietar, pornind, cu ceata de hăltași, la vânătoare sgomotoasă, în vreme ce biserica din sat prezintă acelaș chip desolant de pustiu necercetat, ca în Dumineci. Și să nu se uite că-i vorba, în cazul din chestie, de sărbătoarea specială a bisericii evanghelice! Sărbătoarea de mărturisire a crezului nostru! Cât de cu totul altfel se comportă, totuși, catolicul când își are și el a sa Jole verde (Corpus Domini)!»

Ori ce ar zice răuvoitorii, ori mai bine zis: necunoscătorii catolicilor, adevărul e că necatolicii numai bine pot învăța din contactul cu ei. În Mecklenburg, și ori unde. Chiar și în Vechiul Regat, unde, dacă ne-am avea parohiile noastre unite organizate și păstorite în regulă, după a noastră concepție pastorală, multe ar avea de învățat, și multe le-ar fi spre mare folos, și fraților din strana cealaltă. Și mai ales credincioșilor ce încunjură acea strană.

Știri mărunte

Misiuni la Reghin. S'au ținut în săptămâna Rusaliilor. Le-a ținut păr. franciscan Dr. Dominic Necolăș. Au succes splendid. Mărturisiri și cuminecări: 705. S'au încheiat Luni, a doua zi de Rusalii, cu o impozantă procesiune euharistică, după sf. liturghie slujită în liber, cu participanți veniți în procesiune, din Breaza, Suseni, Apalină și Iernuteni.

Catedrala credinței eroice. Va fi cea mai mare catedrală a lumii și se clădește la Liverpool, din daniile catolicilor englezi. La sfințirea pietrii fundamentale, — act săvârșit în Lunia Rusaliilor de legatul papal, cardinalul Mac Rory, arhiepiscop de Armagh — a participat un public de 40.000 de inși. Catedrala e dedicată Regelui Hristos. Nu va avea lungimea basilicii S. Pietro din Roma, va fi însă mai largă. Cupola-i va fi de 50 de metri în diametru; cu 8 metri, așadar, mai mare ca cea michelangeliană.

Convertirii de studenți. În Manila Filipinelor dăinuește și astăzi, și încă în stare înfloritoare, universitatea catolică, înființată la 1611 de dominicani. Actualminte studiază la ea 3385 de tineri, în majoritate catolici. Mulți însă sunt păgâni. Dintre aceștia se încreștinează, an de an, un număr destul de frumos. Revista »Criterio» aduce acum știrea că în această privință anul școlar trecut nu e îndărăptul altor ani: s'au botezat, și au primit sf. mir 28 de universitari. Cel ce le-a împărțit sfințele taine a fost însuși delegatul apostolic al părților acelora.

Pe ruinele catedralei din Moscova. Guvernul sovietic a dat din nou în concurs clădirea unui palat uriaș în locul strălucitei Biserici a Mântuitorului, distrusă de tovarășii roșii. Gândul celor dela cârmă era să fie gata și acest palat odată cu încheierea mult trimbi-

țatei »pietilete« (plan pe cinci ani). Nu le-a succes însă, și de aceea acum îl reiau de nou. Nu-i eschis să revină la schița, respinsă în rândul trecut, a unui arhitect ce a luat parte la concurs: o sală enormă, în formă de cub, de 100 metri înălțime, și putând să încapă mai bine de 100.000 de oameni. Intreg massivul acesta ar fi stăpânit de bustul lui Lenin, înalt de 75 de metri, și căruiua clădirea i-ar slui drept pedestal.

Locale. Joi de sărbătoarea SS. Apostoli Petru și Pavel va predica în catedrală pâr. Dr. Augustin Tatar, canonic mitropolitan.

— Dumineca trecută *Reunirea Femeilor* a aranjat o prea drăguță *producțiune artistică-teatrală*. Reliefăm dintre puncte: Concertul bisericesc de Muzicescu, cântat de Corul Catedralei, Balada lui C. Porumbescu la vioară de pâr. Cherebețiu acompaniat de d. S. Toduța, jocurile naționale de sub conducerea dș. Silvia Țețiu, epigramele d. prof. V. Stanciu, punctul culminant formându-l piesa lui Alexandri: Cinel-Cinel, jucată cu o deosebită abilitate de dd. Dr. Denghel, prof. Covrig și dșoarele Duca, Gael, Vereșmorteau, Sana, Labo, Fulcea și Bodroghi.

— Joi, în 22 Iunie c., *Cercul Franco-Român* a ținut o foarte reușită *ședință artistică-literară*. Pe lângă conferințele d. prof. I. Covrig și pâr. I. E. Evrard, au fost și minunate puncte de vioară și pian, susținute de dna G. Hodoș și dd. Al. Boroș Hoca, Mureșianu, Cherebețiu, Sigmund și Tr. Toduța, apoi declamări române și franceze de dș. Duca și Gael, o elegie cântată, cu acompaniament de pian, de Markus, o eclogă trad. de d. Gizdavu din Calpurnius, vorbe de spirit, spuse de d. Dr. Denghel și o schiță de d. Gr. Pădureanu. Un punct din program a fost dedicat memoriei prof. Flaviu C. cândva Domșa.

Suflarea Spiritului. Se resimte îmbucurător, în numărul ridicat de vocațiuni preoțești, în arhidieceza Parisului. După o dare de seamă din »La Vie Catholique« se vede că numărul arhidiecezilor număra, cu sfârșitul anului trecut, 820 de seminariști. Față de 1931, când n'avea decât 740, și mai ales față de 1926 cu numai 620 de seminariști, starea actuală îndreptuește cele mai frumoase nădejdi. Și e de notat că aci nu-s cuprinși cei 356 clerici aparținători diferitelor ordine călugărești din capitala Franței.

Progresele catolicismului în Bosnia. Sârbii nu văd cu ochi buni catolicismul. Lucrul e de înțeles: catolicismul e viu și viguros. Trebuie ucis, căci altfel cucerește irezistibil. Dovadă și Bosnia. Răsufliă liber abia dela 1878 încoace. În acel an număra 208.000 de credincioși; astăzi 570.000. Atunci avea 111 parohii, cu 12 preoți de mir; astăzi are 218 parohii cu 146 de preoți de mir. Mănăstiri franciscane atunci erau 10, acum 16. Plus alte 2 case de jezuiți, și o abație cu o filială de trapriști. Călugărițele vincentine aveau atunci 2 case; azi sunt, în cuprinsul nu așa de mare, al Bosniei și Herțegovinei, 52 mănăstiri de femei, și 3 seminarii teologice; biserici și capele în toate parohiile, și o ierarhie cu arhiepiscopia în Sarajevo și cu trei episcopii: în Banjaluka, Mostar și Trebinje.

Dacă-l meșter în învățell... E jidov și-l cheamă Myer Levy. Trăiește în Londra și, dela 1927 încoace, învârte afaceri de milioane. A început-o de jos de tot. La 10 ani: băiat de serviciu într-o dugheană din Paris; la 16: face ce poate pe-o fermă din Australia. După război e în Anglia. Aci dă norocul peste el: cumpără pe-un preț de nimic 500.000 cisme militare aflate prea mari și făcute toate, din greșală, pe piciorul stâng. Levy trage talpa la o jumătate din ele și le potrivește pe piciorul drept. Le vinde apoi tot pentru militari, dar în Afganistan

și Caucas, cu 800 % dobândă. Tot așa-l bate norocul cu alte 40.000 părechi cisme înoroiate într'un magazin în urma unei revărsări a Themsei. Le uscă; face din ele mănuși, curele pentru încins, pantofi etc.; le vinde cu 1000 % dobândă, și azi — învârte afaceri de milioane.

Instiințare. »In așezământul de ocrotire pentru surdo-muți din Cluj se primesc copii surdo-muți (băieți și fetițe) apți pentru învățământ, între 8—10 ani impliniți. Cererile timbrate însoțite de actul de naștere al copilului și certificatul medical de starea lui fizică și psihică se vor înainta Direcțiunii acelu așezământ până la 20 Iulie c.» *Direcțiunea.*

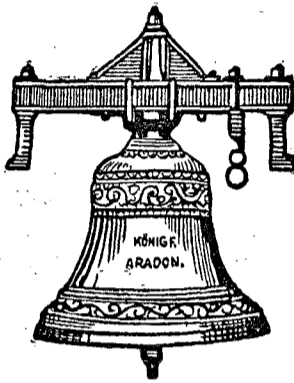
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licenție.

Rechizite șișcaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

Fondată
la anul 1840

10—12

Cețiți și răspândiți „UNIREA“

In atenția parohilor și
curatoratelor bisericesti!

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

TOT AICI: Policandre, Sfeșnice, cruci, Ornate și Recvizite bisericesti, Prapori, Cărți și imprimate preoțești și de rugăciuni. „CĂRAREA FERICIRII“ aprobată de P. S. S. Episcopul Hossu, legată în celuloid 450; în piele 3—400; în pânză 150; în carton tare 100; broșat 75 Lei, conține toate rugăciunile, paraclisul și slujba. CĂRTICICA LUI SFT. ANTONIE DE PADUA în legătură carton tare 25, broșat 20 Lei. Diferite predici, VERSURI LA MORȚI (cântări funebre pentru femei, bărbați și copii) Lei 32 — Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge. — Medalii de aluminiu pt. Reuniuni, cu inscripție după dorință, etc.

Se execută Iconostase după cerință, cu Prețuri convenabile.

Cereți Oferte. Cereți prețurant detaliat

Bilanțul

Cooperativei Școalei Comerciale Superioare gr.-cat. de băeți din Blaj

Incheiat în ziua de 15 Iunie 1933

Activ		Pasiv	
Conturi de valori		Conturi de fond	
Cassa	1698.—	Capital	5750.—
Mărfuri	543 — 2241.—	Conturi de rezultate	
Conturi de persoane		Profit și Pierdere	861.— 6611.—
Asociați	4370.— 4370.—		
			6611.—
	6611.—		
Conturi de profit și pierdere			
Cheltueli generale	242.— 242.—	Rezultatul vânzării mărfurilor	1103.— 1103.—
Profit net	861.—		
	1103.—		1103.—

Blaj la 15 Iunie 1933.

Directorul școalei,
ss IULIU MAIOR

Profesor conducător,
ss. Alexandru Pol

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Victor P. Vida, cl. IV. secretar
ss. Fodor Ioan, cl. IV. casier
ss. Oliver T. Corolanu, cl. IV. magaziner
ss. Cristea H. cl. III.
ss. Hegedús Alex. cl. II.
ss. Cantor Nic. cl. I.

Verificat și constatat exactitatea.

CONSILIUL DE CENSORI:

ss. Simion S. Florea, cl. IV. ss. Iacob Ghircotas, cl. IV. ss. Sevastian Gologan, cl. IV.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj